

Dr. theol., LU Teoloģijas fakultātes docents

LINARDS ROZENTĀLS

TĪLMAŅA HÄBERERA “PESTĪŠANA 7.0” KONCEPTS ROKGRUPAS “U2” DZIESMĀ “GREISA” (*GRACE*) UN KINOFILMĀ “VISVARENAIS BRŪSS” (*BRUCE ALMIGHTY*)¹

Kad divtūkstošo gadu sākumā klausījos savas jaunības iemīļotās rokgrupas “U2” jauno, nu jau desmito albumu ar nosaukumu “All That You Can’t Leave Behind” (Viss, ko tu nevari atstāt aiz sevis), manu uzmanību piesaistīja vienas dziesmas vārdi. Tā bija dziesma par kādu neparastu meiteni, vārdā Greisa. Vārdos skanēja vieglums, atbrīvotības sajūta, it kā cauri mūsu pelēcīgajai pasaulei dotos kāda starojoša gaisma. Iemilējos šajā dziesmā. Vēlāk to klausījos atkal un atkal, un tā man nav apnikusi vēl tagad.

Taču šī dziesma nav tikai par meiteni, kurai tāds vārds.

Tīlmanis Häberers ir teologs, dzimis Nirnbergā, studējis teoloģiju Noiendetelsauā, Heidelbergā un Minhenē, 18 gadus bijis draudzes mācītājs, tad darbojies patstāvīgi kā garīgais konsultants, tulkotājs, autors un redaktors, bet no 2006. līdz 2021. gadam vadījis krīžu konsultāciju centru “Minhenes sala”, kurš atrodas zem Minhenes centrālā laukuma, un tā īpatnība ir, ka jebkurš ienācējs var pēc mirkļa aprunāties ar psihologu vai teologu, sociālo pedagogu, ģimenes un pāru psihoterapeitu, mācītāju un kapelānu – bez kāda pieraksta, bez dienām ilgas gaidīšanas. Häberers tulkojis Ričarda Rora (*Richard Rohr*),

1 Publikācija veidota pēcdoktorantūras pētniecības projektā “Panākumspēja sabiedrības ilgtspējīgai un integrālai attīstībai kustības “Atdzimšana un atjaunošanās” gadījuma kontekstā” (Projekta līguma numurs: 1.1.1.2/VIAA/3/19/498).

Sjūzenes Cīrheres (*Suzanne Zuercher*), Kena Vilbera (*Ken Wilber*) un citu autoru grāmatas². Kopā ar studiju laika draugiem Marionu Kistenmaheri (*Marion Kuestenmacher*) un viņas vīru Tiki Kistenmaheru (*Werner Tikki Kuestenmacher*) uzrakstījis grāmatu par apziņas attīstības telpām kristietības un baznīcas kontekstā “Dievs 9.0” (*Gott 9.0*), ko detalizētāk izvērsis grāmatā par integrālo teoloģiju “Par pasaules pievilcīgumu”. Arī vēl citu grāmatu autors, piemēram, 2017. gadā izdevis romānu “Sekss, Dievs un rokenrols” (*Sex & Gott & Rock*). Hāberers 2005. gadā izdod grāmatu, kuras nosaukuma “Kirchenfrust und Gotteslust” vārdu spēle īsti latviešu tulkojumā nav līdz galam nolasāma – “Viļšanās baznīcā un kāre pēc Dieva”. Kā tādā garīgā autobiogrāfijā viņš tajā atklāj savu dzīvi līdz brīdim, kad, bez kādiem ārējiem iemesliem aizgājis no mācītāja darba tobrīd vienā no aktīvākajām un populārākajām Minhenes baznīcām – Sv. Lūkas draudzes, viņa vārdiem sakot, no ideālas draudzes³, un ir gatavs sākt savu garīgā konsultanta, dvēselkopēja privātpraksi. Šajā grāmatā, kurā iezīmējas viņa svarīgākie teoloģiskie koncepti, atklājas arī viņa ambivalentais garīgais ceļš, krīzes pēc krīzēm un daudzas virsotņu pieredzes. Izaudzis ģimenes sistēmā, kurā daudzi ir vairākās paaudzēs mācītāji, pamatīgi kristīgi socializēts, Hāberers meklē savu ceļu, taču arī beigu beigās izvēlas studēt teoloģiju un kļūst par vietējās draudzes mācītāju, kuram lielākoties viss, kas viņam jādara, bija jāie-mācās darot. Tomēr viņu nepamet izjūta, ka viņš ir “svešā, nepareizā dzīvē”⁴. Hāberers izjūt ne tikai savu personisko, bet arī baznīcas krīzi un arī to, ka tā ir ticības un ticības satura krīze. Bieži vien viņā rodas izjūta, ka ar to Dieva tēlu, kas viņam būtu jāpārstāv, viņam pašam nav nekā kopīga. Harizmātiem viņš par liberālu, liberālajiem par harismātisku – viņš meklē pieredzi, to, ko filosofs Hanss Joāss (*Hans Joas*) nosauc par paštranscendenci – jautājot, vai cilvēks vispār ir spējīgs dzīvot bez šāda veida pieredzēm? Tās ir pieredzes, kurām nav tiešas saistības ar Dieva klātbūtnes pieredzēšanu, taču bez šīm pieredzēm nav iespējams izprast nedz ticību, nedz reliģiju. Tās ir pieredzes, kurās cilvēks sevi pārspēj, taču nevis morāliskā ziņā, bet gan izraujoties un pārspējot sava paša Es robežas, topot satverts no tā, kas atrodas taipus cilvēka paša Es, taipus cilvēka pievērstībai sev. Šādu pieredzi, piemēram, piedzīvo Knuta Hamsuna (*Knut Hamsun*) “Mistēriju” varonis Nāgela kungs – savienotību ar dabu.⁵ Par šādu pieredzi vēstī arī Hāberers – pieredzi, kas pārsniedz viņu ikdienas pieredzes ietvarus, ko var raksturot kā “tikšanos ar Dievu”, kā epifāniju, kurā laiks apstājas, viss kļūst kluss un rodas nepārvarama sajūta, ka viss ir ar visu savienots, šķiet, tu vari ieskatīties realitātē tā, kā nekad

2 Tilmāņa Hāberera dzīves apraksts. <https://www.tilman-haberer.de/> (skatīts 27.02.2023.)

3 Tilmann Haberer, *Kirchenfrust und Gotteslust. Die Sehnsucht nach einer Glaubwuerdigen Spiritualitaet* (Koesel, Koesel-Verlag, 2005), 180.

4 *Ibid.*, 11.

5 Hans Joas, *Warum Kirche? Selbstotimierung oder Glaubensgemeinschaft* (Freiburg, Basel, Wien, Herder Verlag, 2022), 79–80.

iepriekš, tās dziļumos, kuri atveras kā sīpolam mizas. Varbūt arī dziesma “Grace” ko no šādas pieredzes reiz ienesa manā dzīvē.

Hāberera, līdz ar citiem autoriem, apskatītais apziņas attīstības telpu modelis apraksta cilvēces un indivīda attīstību. Šīs telpas var saukt par pašorganizējošiem izaugsmes viļņiem, psihosociālām atmiņas telpām, lielajiem naratīviem, kultūras vērtību krātuvēm, kuros izpaužas atšķirīgas eksistences prioritātes. Apziņas telpu koncepta protagonistis Vilbers telpas apzīmē kā holistiskus izaugsmes musturus, kuri nav jāuztver kā objektīvi fiksēti stāvokļi, bet drīzāk kā viļņi, kas parāda cilvēkam pieejamo, apgūstamo potenciālu⁶. Hāberers norāda, ka reliģijas, kristietību un to konfesijas, baznīcas aplūkojot no apziņas attīstības telpu koncepta perspektīvas, var novērot, ka tās ataino progresējošu attīstību: ir arhaiskās reliģijas, kurās notiek cilvēku vai dzīvnieku upurēšanas un ar dažādu rituālu palīdzību, piemēram, tiek mēģināts izsaukt lietu, un ir reliģijas ar detalizēti izstrādātu zinātniski teoloģisku sistēmām, ceremonijām, garīgām praksēm – kā, piemēram, budisms vai kristietība. Šo attīstību var izvietot dažādās telpās uz laika skalas. Vecākas reliģijas ir mazāk kompleksas un ar mazāk diferencētiem rituāliem un pasaules redzējumiem kā tās, kas cilvēces vēsturē parādās vēlāk. Patiesībā, vienlaikus līdzās pastāv un eksistē reliģiskas sistēmas un mācības ar atšķirīgu kompleksitāti – ne tikai dažādās pasaules vietās, bet arī mūsu vidū, vienā laiktelpā. Tas attiecas ne tikai uz pašām reliģijām, bet arī uz tiem, kas tās praktizē. Arī cilvēka apziņu var izteikt kā tādu, kas sastāv no dažādām attīstības telpām – gan tās, kurā konkrētais cilvēks atrodas šobrīd, gan tādām, kurām viņš ir izgājis cauri un kuras joprojām zināmos apstākļos aktualizējas un piesaka sevi un savas vajadzības. Par apziņas attīstības telpām var domāt arī kā par koka gadskārtām: vecākās atrodas tuvāk centram, jaunākās malā. Tālākattīstība nozīmē aptvert lielāku materiālu, lielāku apjomu, taču koka dzīvībai visas gadskārtas ir eksistenciāli svarīgas. Ja koka serde sapūtu, viss koks ietu bojā. Ja tam noplēstu mizu, tas arī aizietu bojā. Koks aug, iekļaujot sevī un aptverot iepriekšējās gadskārtas. Tieši tāpat mēs, cilvēki, iekļaujam sevī iepriekšējās pieredzes un apziņas slāņus.⁷

Hāberers pievērš savu uzmanību integrālajai apziņas telpai jeb – sekojot šo telpu klasifikācijai skaitļos⁸ – 7.0 telpai. Viņa skatījumā šī apziņas telpa iekļauj sevī pirmsmoderno (no 1.0 līdz 4.0), moderno (5.0) un postmoderno (6.0) apziņu un pārsniedz to. Integrālā apziņas telpā pretrunas tiek ne tikai paciestas, bet mīlētas, jo šajā telpā ir izveidojusies izpratne, ka realitāti daudzās tās jomās var aprakstīt tikai paradoksāli, jo

6 Marion Kuestenmacher, *Integrales Christentum. Einübung in einer neue spirituelle Intelligenz* (Guetersloh, Guetersloher Verlagshaus, 2018), 56.

7 Tilman Haberer, *Von der Anmut der Welt. Entwurf einer integralen Theologie* (Guetersloh, Guetersloher Verlagshaus, 2021), 21.

8 Mariona Kistenmahere, T. Hāberers, Verners Tiki Kistenmahers, *Dievs 9.0. Kāda būs mūsu sabiedrības garīgā izaugsme?* tulk. L. Rozentāls (Rīga: Zvaigzne ABC, 2016), 11.–17. lpp.

katrs skatījums spēj aptvert tikai realitātes vienu daļu. Integrālā apziņas telpa vienu un to pašu realitāti spēj aplūkot no dažādu perspektīvu viedokļiem. No integrālās apziņas telpas perspektīvas ir iespējams pieņemt kā vērtīgas un nepieciešamas visas iepriekšējās apziņas telpas un aptvert, ka cilvēki atrodas dažādos savas attīstības posmos, un tāpēc viņiem ir nepieciešamas arī dažādas sociālās formas vai dažādas garīgās un reliģiskās izvēles. Integrālā apziņas telpā kļūst iespējams atzīt un pieņemt, ka tiesības būt ir katrai apziņas telpai un tās specifiskajām formām.⁹

Hāberers jautā, ko integrālajā apziņas telpā nozīmē grēka un pestīšanas jēdzieni. Viņš norāda, ka visbiežāk šodienas cilvēks ar šiem jēdzieniem sastopas veidos, kā tie formulējušies pirmsmodernajā apziņas telpā. Interpretējot pirmsmodernās apziņas telpas nosacījumos tapušos Radīšanas, grēkā krišanas un Pestīšanas naratīvus integrālās apziņas telpas valodā, Hāberers grēku izprot nevis kā morālisku deficītu, bet kā sašķeltību, “būt cilvēkam nozīmē dzīvot sašķeltu dzīvi”¹⁰, dzīvot grēkā ir dzīvot ārpus sākotnējās vienotības ar visu, kas ir. Taču kā šodienas cilvēks izjūt nepieciešamību pēc Pestīšanas no grēka jeb citiem vārdiem – no sašķeltības un atsvešinātības no savas būtības, eksistenciālas baiļošanās? Kas ir tie mūsdienu ceļi, kuros Dievs darbojas, liek plūst Evaņģēlija vēstij ārpus tiem ceļiem, kas mums ierasti, uz kuriem ir erodējusi nepieciešamība pēc Pestīšanas? Kur cilvēki piedzīvo, ka sašķeltība tiek pārvarēta, kur mīlestība apvieno, kur tiek piedzīvota beznosacījuma kopība, kur cilvēki piedzīvo gara un dvēseles dziedināšanu. Kur notiek tā, ka cilvēki vairs nebaidās pazaudēt dzīvi, kur tumsa atkāpjas, kur dzimst ticība, ka mani mīl, ka par manu par mani lielāko esību Kāds ir parūpējies.¹¹ Daudzi cilvēki vairāk vai mazāk apzināti jūt dzīves jēgas krīzi, šo melno caurumu dzīves vidū, šo grūti izsakāmo sajūtu, ka jābūt taču kaut kam vairāk, šīs neremdināmās ilgas pēc kaut kā Vairāk. Ir taču jābūt kaut kam vēl nekā šis viss. Ir

9 Par integrālo un citām apziņas attīstības telpām vairāk: Ken Wilber, *Integrālais garīgums. Jauna realitātes karte cilvēka apziņai, dzīvei un reliģijai*. Rīga: Lietusdārzs, 2020; Tom Thresher, *Reverent Irreverence From Cradle to Christ Consciousness Integral Church for the 21st Century* (Pacific Grove: Integral Publishers, 2009); Marion Kuestenmacher, T. Haberer und W. T. Kuestenmacher. *Gott 9.0. Wohin unsere Gessellschaft spirituell wachsen wird* (Guetersloh: Guetersloher Verlaghaus, 2010); Paul R. Smith, *Integral Christianity The Spirit's Call to Evolve* (St. Paul: Paragon House, 2011); Tilmann Haberer, *Von der Anmut der Welt. Entwurf einer integralen Theologie*; Marion Kuestenmacher, *Integrales Christentum. Einübung in eine neue spirituelle Intelligenz* (Guetersloh: Guetersloher Verlagshaus, 2018); Ken Wilber, *The Religion of Tomorrow. A Vision for the Future of the Great Traditions – More Inclusive, More Comprehensive, More Complet* (Boulder: Shambhala Publications, 2018).

10 Tilmann Haberer, op. cit., 223.

11 Ulrich Engel, *Abendlob im Rahmen des 7. Strategiekongresses, Bensberg, 7.12.2022: „Auflösung“*. <https://www.strategiekongress.org/wp-content/uploads/2023/01/Predigt-Strategiekongress2022.pdf> (skatīts 20.02.2023.)

jābūt kaut kam, kas ir lielāks nekā viss. Un daudzi mēs esam skarti no šīs izjūtas, ka esam šķirti – no sevis, no citiem, no lielākās par mums Jēgas.

Hābereram Dievs ir lielais Veselums, vienotība pati par sevi, Trīsvienība vai, precīzāk sakot, “Trīsvienotība”, taču cilvēka eksistenci nosaka atšķirtība. Šo atšķirtību var pārvarēt tikai mīlestība. Kad cilvēks piedzīvo mīlestību, viņš piedzīvo paštranscendenci, vienotību. Mīlestība ir spēks, kas tiecas uz ap-vienošanos un grib sašķeltību pārspēt, būvēt tiltus un vest kopā tos, kas šķirti. “Mīlestība ir kaislīgas ilgas pēc savienošanās”, līdz ar to arī evolūcijas virsotne, globālā civilizācija var tikt veidota tikai ar mīlestības enerģiju¹².

Tāpēc Hāberers pievēršas žēlastības jēdzienam. Tāds ir arī luteriskās baznīcas viens no galvenajiem vadmotīviem – mēs esam pestīti žēlastībā. Tikai ko mēs saprotam ar šo vārdu? Mūsu valodā tas nereti nolasāms varas kontekstā. Kāds, kuram ir vara, tomēr ir arī dāsns un žēlīgs un ar plašu sirdi atlaiž parādus un grēkus kādam, kas ir no viņa atkarīgs. Kad policists par tevi apžēlojas un naudas soda vietā par braukšanas ātruma pārkāpšanu izsaka tikai brīdinājumu vai arī eksaminētājs tomēr ieliek apmierinošu atzīmi, vai institūcija tomēr pieņem iesniegto projektu, ko esi iesniedzis divas minūtes pēc noteiktā laika. Tev tiek piedots, tu tiec apžēlots – ne tāpēc, ka tev uz to būtu tiesības, bet gan tāpēc, ka otrā puse vienkārši pieņēma tādu – tik pozitīvu un iepriecinošu – lēmumu. Un prieks tiešām šādos gadījumos ir liels un atvieglojošs. Tavs parāds atlaists, tev ir piedots.

Taču šāds Dieva priekšstats vairs neiederas integrālajā apziņas telpā – kā tāds ietekmīgs viduslaiku firsts vai sistēma, kurā vairs neko nevar iesniegt tāpēc, ka laiks beidzies. Bībelē ar žēlastību ir domāts kas pavisam cits. Gan ebreju, gan grieķu tekstos mēs atrodam daudz un dažādas šī jēdziena nozīmes. Grieķu valodā vārda *charis* pirmā nozīme ir piemīlība un mīlīgums. Otrā – pateicība, bet trešā – labvēlība, draudzīgums. Arī latīņu valodā par *gratia* pārtulkotā *charis* nozīmē pievilcību mīlīgums, draudzīgumu, labvēlību. Līdzīgi arī ebreju Bībelē. Integrālās apziņas telpā tiek atklāts daudz visus iekļaujošāks un iepriekšējos priekšstatus par sevi pārspējošs Dieva tēls. Viņš ir kā mūsu draugs un draudzene. Piemīlīgs, labvēlīgs, mīlošs draugs vai mīloša, pievilcīga draudzene, mums pašu labāko vēlošs.¹³

“U2” dziesma “Grace”¹⁴ tomēr nav par meiteni. Bet varbūt tomēr. Par draudzeni un draugu, par “Grace”, par labvēlību, draudzīgumu, piemīlību.

Greisa / Viņa uzņemas vainu / Viņa nosedz kaunu / Noņem traipu / Tas varētu būt viņas vārds. Greisa / Tas ir meitenes vārds / Tā ir arī doma, kas / izmainīja pasauli. Un

12 Tilmann Haberer, *Kirchenfrust und Gotteslust. Die Sehnsucht nach einer Glaubwuerdigen Spiritualitaet*, 219.

13 Haberer, op. cit., 251–253.

14 “U2” “Grace”. <https://genius.com/U2-grace-lyrics> (skatīts 20.02.2023.)

kad viņa iet pa ielu / Tu vari dzirdēt / tās stīgas / Žēlastība atrod labestību / Visā. Viņa ceļo ārā / No karmas, karmas / Viņa ceļo ārpus / No karmas. Kad viņa iet uz darbu / Jūs varat dzirdēt viņas stīgas / Žēlastība atrod skaistumu / it visā. Viņa nes sevī pārli / perfektā stāvoklī / Kas reiz bija ievainots / Kas reiz bija sašķēlies / Kas saskrāpēts / vairs nedzeļ. Jo žēlastība rada skaistumu / no neglītām lietām. Žēlastība atrod skaistumu / it visā. Žēlastība atrod labestību visā.¹⁵

Dziesmā žēlastība (“Grace”) tiek tēlota kā skaista sieviete, kas rada mūziku, lai kurp viņa dotos, sieviete, kas “ceļo ārpus karmas”, nesot vienu pārli. Visa šīs sievietes eksistence nav nekas vairāk vai mazāk kā viens, beznosacījuma “Jā” pasaulei, “Jā”, kas dziedina un piedod bez liekas domāšanas, “jā”, kas atceļ katru parādu un apsedz kaunu. Viņas eksistence ir iemiesota pretošanās cēloņu seku kopsakarību likumam – tam, ka tu saņem to, ko esi pelnījis. Tu nekad nesaņem to, ko esi pelnījis no šīs sievietes; tu esi pelnījis tikai klusēšanu, bet tā vietā viņa apstājas, lai runātu, un, kad viņa ir tavā tuvumā, “tu dzirdi stīgas”. Un tā šī sieviete atrod un rada skaistumu visur, kur viņa iet. Taču žēlastības personifikāciju atspoguļo arī dziesmas ritms. Tas ir kā viegla gaita, dejojša iešana pāri, kā perfekta pārle, to dzirdot sajūtam, ka atrodamies citā pasaulē, ārpus visiem karmas likumiem.

Kā raksta Stīvs Stokmans (*Steve Stockman*), prezbiteriāņu garīdznieks, ““U2” solists Bono (īstajā vārdā Pols Deivids Hjūsons (*Paul David Hewson*)) šodienas pasaulē, kurā Austrumu reliģijas bieži šķiet atraktīvākas nekā kristietība, neuzkrītoši iestājas par kristietību. Viņa ceļo taipus karmas likumiem, viņš dzied.”¹⁶ “U2” panāk to, ko reti kad spēj mūsdienu teoloģiskās runas – modināt savos klausītājos tik grūti noticamo ticību žēlastībai.

Manuprāt, šo dziesmu baznīcās varētu dziedāt ticības apliecības vietā.

Vai arī 2003. gadā uzņemtā kinofilma “Visvarenais Brūss”. Kad Džims Kerijs (*Jim Carrey*), kas atveido televīzijas žurnālistu Brūsu Nolenu (*Bruce Nolan*), uz neilgu laiku iegūst Dieva visvarenības spējas – filmā tās tiek izprastas pirmsmodernās apziņas telpas konceptos kā realitātes pārdabiska ietekmēšana – un ātri piedzīvo, ka viss sarežģās vēl vairāk, beigās viņu pamet draudzene Greisa. Un tad pienāk brīdis, kad Brūss pēc visām visvarenības troņu spēlēm vairs nevēlas būt kā Dievs. Šajā izmisuma un izgāšanās brīdī viņu notriec kravas auto un Brūss atkal nokļūst kārtējā sarunā ar Dievu tēlojošo Morganu Frīmenu (*Morgan Freeman*), kurš vienā brīdī aicina Brūsu sacīt lūgšanu. Otrajā reizē viņam izdodas – kad Frīmena tēlotais Dievs viņam jautā: “Kas tevi uztrauc, Brūss?” Iestājas klusums, un Brūss saka: “Greisa”. – “Tu gribi viņu atpakaļ?” Frīmens jautā. – “Nē,” Brūss saka: “Nē, es vēlos, lai viņa būtu laimīga. Lai viņa tiktu mīlēta, lai viņa atrastu

15 Autora tulkojums.

16 Steve Stockman, *Walk On. Die geistliche Reise von U2* (D-Luedenscheid: Asaph Verlag, 2002), 197–198.

kādu, kas viņu mīl, kā es viņu mīlu, kas uz viņu skatās tā, kā es skatos uz viņu un kā Tu skaties.” Brūss vēlas nevis atpakaļ pie savas draudzenes, kuru ar saviem visvarenības efektiem aizbiedējis, bet viņš vēl viņai “Grace”, žēlastību. Viņš vēlas pats tikt “Grace” mīlēts un pieņemts, kāds ir, nevis savu pārdabisko spēju dēļ.

To arī nozīmē žēlastība – būt vienkārši mīlētiem, attiecības, kurās cilvēks tiek nedz celts augstāk par sevi, nedz arī nospiests zemāks par sevi. Kur viss notiek acu augstumā – kā Kerija un Frīmena sarunā. Dievs kā draudzene, uz kuru nav jāatstāj iespajds, lai viņa tevi mīlētu. Šāda žēlastība neatņem indivīdam ciešanu, baiļu, slimību un neveiksmju pieredzi. Dieva mīlīgais draudzīgums nenozīmē, ka viss grūtais un baigais izzudīs, to nevar izdarīt mūsu draugi, un draudzenes to nevar. Lai kā viņi mūs mīlētu, tas nav iespējams. Bet mūsu draudzenes un draugi ir mūsu pusē, viņi mūs nepamet, uzklausa, atbalsta, palīdz, iedrošina, ir mūsu pusē, uzņemas mūsu nastas, ir kopā ar mums.

Bono raksta: “Visums darbojas pēc karmas principa, mēs visi to zinām. Katra darbība izraisa pretreakciju. Tajā izpaužas zināma izpirkšana: aci pret aci, zobu pret zobu. Tad ienāk žēlastība un apvērš to otrādi. Man tas patīk. Es nerunāju par to, ka cilvēki savā rīcībā ir žēlastības pilni, bet žēlastība vienkārši aizklāj plaisas. Pat ja jūs neesat reliģiozi, es domāju, ka jūs pieņemt, ka visām kļūdām, ko mēs pieļaujam, ir sekas. Un žēlastība ienāk, lai teiktu: “Es uzņemšos vainu, Es nesišu tavu krustu”. Tā ir spēcīga ideja. Žēlastība pārtrauc karmu.”¹⁷

Čehu teologs Tomáš Halík (*Tomáš Halík*) raksta, ka mīlestība un gatavība kalpot “vismazākajiem” ir tas, kas spētu veidot mūsu globāli savienotajā pasaulē jaunu cilvēku savstarpējās tuvības un kopā sadzīvošanas kultūru.¹⁸ Tā, piemēram, ne tik daudz karš, bet gan mīlestība pret Ukrainu maina visu pasauli.

“Grace” mainīs pasauli.

Šodien šī dziesma skan vēl aktuālāk nekā pirms 23 gadiem.

SUMMARY

Tilmann Haberer's concept of “Salvation 7.0” in the song “Grace” by rock band “U2” and the film “Bruce Almighty”

The article examines how the theologian Tilmann Haberer updates pre-modern theological formulations of sin and salvation for modern and post-modern perceptions of reality through the concept of the developmental space of consciousness, which makes these

17 <https://www.songfacts.com/facts/u2/grace> (skatīts 23.02.2023.)

18 Tomáš Halík. *Der Nachmittag des Christentums. Eine Zeitansage* (Freiburg, Basel, Wien, Herder Verlag, 2022), 158.

concepts viable again. The narratives of Creation, Fall and Salvation are reinterpreted; the concept of “Salvation 7.0”, as well as the concept and image of God that is appropriate to the perception of the reality of modern man are created. The song by the band “U2” “Grace” (2000) and the film “Bruce Almighty” (2003) are among the most striking examples of the transformation of the image of God in audiovisual art at the beginning of the 21st century as outlined by T. Haberer.

© 2023, Linards Rozentāls, Latvijas Universitāte

Raksts publicēts brīvpieejā saskaņā ar Creative Commons Attiecinājuma-Nekomerciāls 4.0 starptautisko licenci (CC BY-NC 4.0). (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)